

EUDR: Reilu kauppa ja laillisuusnäkökulmat

**Koskee mikro-, pieniä, keskisuuria ja
suuria toimijoita**

Viimeisin päivitys: 15.9.2026

Asiaa koskeva lainsäädäntö

Yritysten on varmistettava, että EU:n metsäkatoasetuksen soveltamisalaan kuuluvat tuotteet, jotka saatetaan EU:n markkinoille, täyttävät kaikki 3 artiklassa asetetut vaatimukset. Tämä tarkoittaa, että tuotteiden on oltava (a) metsäkatoa aiheuttamattomia, (b) tuotettu tuotantomaaan asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti ja (c) oltava asianmukaista huolellisuutta koskevan vakuutuksen kattamia.

Käsite "asiaa koskeva lainsäädäntö", joka määritellään 2 artiklan 40 kohdan a–h alakohdissa, kattaa useita tuotantomaaissa sovellettavia lainsäädännön osa-alueita. Näiden lakien noudattaminen on yksi EUDR-asetuksen keskeisistä vaatimuksista. Yritysten tulisi ensin perehtyä julkisesti saatavilla olevaan tietoon ja kartoittaa hankintamaissaan sovellettava asiaa koskeva lainsäädäntö. Jos saatavilla olevien tietojen perusteella ei voida osoittaa, että vaatimustenvastaisuuden riski on merkityksettömän alhainen, yritysten on kerättävä ja säilytettävä asiakirjat, joilla osoitetaan sovellettavan lainsäädännön noudattaminen.

Miten Reilu kauppa liittyy EUDR:n laillisuusvaatimuksiin?

Reilun kaupan kriteerit voivat tarjota kontekstuaalista ja viitteellistä tietoa, joka voi tukea EUDR-asetuksen mukaista laillisuusarviointia. Fairtrade-sertifioinnin puitteissa tuottajien on osoitettava tuntevansa tietyt kansalliset oikeudelliset velvoitteet ja noudattavansa niitä, mukaan lukien velvoitteet, jotka liittyvät:

- maankäyttöön ja maanhallintaoikeuksiin
- työelämäoikeuksiin ja työoloihin sekä
- ympäristönsuojeluun.

Näiden vaatimusten noudattaminen varmennetaan Fairtrade-standardien mukaisilla tarkastuksilla. Vaikka nämä standardit voivat osittain vastata kansallisia oikeudellisia vaatimuksia, ne eivät vastaa EUDR-asetuksen mukaista täysimääräistä laillisuuden varmentamista. **Reilu kauppa ei yksinään voi korvata toimijoiden ja maahantuojien täyttää vastuuta asetuksen mukaisen asianmukaisen huolellisuuden noudattamisesta.**

Tärkeät rajoitukset

Vaikka Reilun kaupan sertifiointi voi tarjota asiaankuuluvaa tietoa:

- se ei korvaa toimijoiden velvollisuutta varmentaa tuotannon laillisuutta kaikkien EUDR-asetuksen kannalta asiaankuuluvien lainsäädäntövaatimusten osalta, eikä
- se tarjoa EUDR-asetuksen mukaiseen asianmukaiseen huolellisuuteen vaadittavaa täysimääräistä oikeudellista näyttöä.

Reilun kaupan kriteerit edellyttävät, että tuottajat ja palkattua työvoimaa käyttävät toimijat noudattavat kansallista lainsäädäntöä, joka koskee maanhallintaoikeuksia, työelämäoikeuksia ja ympäristönsuojelua.

Lisäohjeistus:

Riskinarviointi ja riskien vähentämistimenpiteet vaiheittainen ohjeistus vuokaavio

Reilun kaupan kriteerit ja metsäkatoasetuksen laillisuuskriteerit

Taulukossa on koottuna alustavan laillisuusarvioinnin kannalta olennaiset indeksit. Siinä tuodaan esiin myös osa-alueita, joita Reilun kaupan kriteerit käsittelevät osittain ja jotka liittyvät EUDR-asetuksen 2 artiklan 40 kohdan a–h alakohdassa tarkoitettuihin laillisuusvaatimuksiin. Näitä viittauksia ei tule tulkita vahvistuksena siitä, että EUDR-asetuksen kattamat kansalliset oikeudelliset vaatimukset täyttyvät.

Laillisuusnäkökohta a 2 artiklan 40 kohdan a–h alakohdtien mukaisesti	Vastaava Reilun kaupan kriteeri	Selitys	Muut lähdeviitteet
a) Maankäyttöoikeudet	SPO kriteeri 1.1.7	Tuottajilla on oltava oikeus siihen maahan, jolla he viljelevät tuotetta, tai heidän on osallistuttava oikeudelliseen prosessiin maan laillisten oikeuksien selventämiseksi.	International Property Rights Index
b) Ympäristönsuojelu	- SPO-kriteeri 3.1.1, 3.2.31, 3.2.32 - Kahvikriteeri 3.1.2–3.1.8 - Kaakaokriteeri: 3.4.1–3.4.7 - SPO-kriteeri 3.2.33–3.2.37 (luonnon monimuotoisuuteen liittyvät vaatimukset) 3.2.38–3.2.40 (jätehuolto), 3.2.43 (energian tehokas käyttö), 3.2.44 (kasvihuonekaasupäästöt ja hiilen sitominen) - Kahvikriteeri: 3.1.10–3.1.13 (ympäristöön liittyvät vaatimukset) - Kaakaokriteeri: 3.2.3, 3.2.5, 3.2.6, 3.2.7 (ympäristöön liittyvät vaatimukset)	Kahvi- ja kaakaokriteereissä määräpäivä on 31. joulukuuta 2018. Kriteereissä määritellään riskinarviointeihin, ehkäisy- ja vähentämissuunnitelmiin sekä maantieteellisiä sijaintitietoja koskeviin vaatimuksiin liittyvät velvoitteet. Tuottajaorganisaatioiden on toteutettava toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi, suojavyöhykkeiden ylläpitämiseksi, luonnonvaraisten tuotteiden keruun hallitsemiseksi, tietoisuuden lisäämiseksi harvinaisista lajeista tai haitallisista vieraslajeista, jätteiden vastuulliseksi hallitsemiseksi sekä päästöjen vähentämiseksi.	Global Climate Risk Index (Germanwatch)
c) Metsiin liittyvät säännöt, ml. metsänhoito ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen silloin, kun ne liittyvät suoraan puunkorjuuseen	Ei sovellettavaa	Ei sovellettavissa Reilun kaupan sertifiointiin, sillä liittyy suoraan puunkorjuuseen.	Metsäalan muutos vuosina 2015–2025 prosentteina (FAO) , Top 10 -listat World Resources Institute , Maailmanlaajuiset metsäkatoasteet maittain GFW
d) Kolmansien osapuolten oikeudet	- SPO-kriteeri 1.1.7 (maa- ja vesioikeudet) - Kahvikriteeri 1.1.2 (viejät eivät ole osallistuneet laittomaan toimintaan tai myötävaikuttaneet siihen, mukaan lukien alkuperäiskansojen oikeuksien loukkaukset) - Kaakaokriteeri 3.1.4–3.1.6 (liittyy "tilatoimijoihin" eli osuusviljelijöihin); 1.1.2 (viejät eivät ole osallistuneet laittomaan toimintaan tai myötävaikuttaneet siihen, mukaan lukien alkuperäiskansojen oikeuksien loukkaukset)	SPO-kriteerin kohdan 1.1.7 vaatimukset perustuvat ILO:n yleissopimukseen nro 169, joka koskee alkuperäis- ja heimokansoja. Tässä yhteydessä kolmansien osapuolten oikeuksilla tarkoitetaan alkuperäiskansojen tai paikallisyhteisöjen oikeuksia.	Legal Security of Indigenous Lands (LandMark)

Laillisuusnäkökoh ta	Vastaava Reilun kaupan kriteeri	Selitys	Muut lähdeviitteet
e) Työelämäoikeudet	- SPO-kriteeri: 3.3.1–3.3.6 - Kahvikriteeri: 3.2.1–3.2.3 (riskinarviointi, toimintaperiaatteet ja menettelyt sekä seuranta- ja korjausjärjestelmät, mukaan lukien syrjintään, väkivaltaan ja työpaikkahäirintään liittyvät järjestelmät) - Kaakaokriteeri 3.3.2, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.8 (naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet)	Säännöillä pyritään varmistamaan työntekijöiden oikeuksien kunnioittaminen maataloilla ja ehkäisemään työelämäoikeuksiin kohdistuvia väärinkäytöksiä.	The Labour Rights Index 2024 CLR – CLR
f) Kansainvälisen oikeuden suojaamat ihmisoikeudet	- SPO-kriteeri: 1.1.6, 3.3.3, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.8, 3.3.10 - Kahvikriteeri: 3.2.1–3.2.3 (riskinarviointi, toimintaperiaatteet ja menettelyt sekä seuranta- ja korjausjärjestelmät, mukaan lukien lapsityöhön ja pakkotyöhön liittyvät järjestelmät) - Kaakaokriteeri: 3.2.1–3.2.7 (HREDD-arviointi ja jatkotoimenpiteet); 3.3.1–3.3.4 (lapsityöhön ja pakkotyöhön liittyvä seuranta- ja korjausjärjestelmä sekä jatkotoimenpiteet)	Säännöillä pyritään varmistamaan työntekijöiden oikeuksien kunnioittaminen maataloilla ja ehkäisemään ihmisoikeuksiin kohdistuvia väärinkäytöksiä.	Maakohtaiset ihmisoikeussuosituks
g) Vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaate (alkuperäiskansojen osalta)	- SPO-kriteeri: 1.1.7 - Kahvikriteeri: 1.1.2 (viejät eivät ole osallistuneet laittomaan toimintaan tai myötävaikuttaneet siihen, mukaan lukien alkuperäiskansojen oikeuksien loukkaukset) - Kaakaokriteeri: 3.2.3 (HREDD-riskinarviointi), 3.3.7 (haavoittuvassa asemassa olevia väestöryhmiä hyödyttävät suunnitelmat), 1.1.2 (viejät eivät ole osallistuneet laittomaan toimintaan eivätkä myötävaikuttaneet siihen, mukaan lukien alkuperäiskansojen oikeuksien loukkaukset)	Käsite "vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaate" ei tällä hetkellä sisälly varsinaiseen kriteerivaatimukseen, mutta useat vaatimukset kattavat alkuperäiskansojen oikeuksiin liittyviä näkökohtia.	Legal Security of Indigenous Lands (LandMark)
h) Vero-, korruptiontorjunta-, kaupp- ja tullisääntely	Ei sovellettavaa	Reilun kaupan kriteerit eivät kata tätä osa-aluetta.	Corruption Perceptions Index

